

Znaczenia czasowników w językach świata różnią się od siebie w dużym stopniu, ale międzyjęzykowe badania porównawcze dotychczas skupiały się bardziej na gramatyce niż znaczeniu. W związku z tym nasza wiedza o wzorcach znaczeniowych czasowników w niektórych obszarach jest wciąż dość znikoma. Mimo to niektóre teorie jasno przewidują, że znaczenie językowe ma swoje granice, jako że istnieją aspekty rzeczywistości, których nie da się wyrazić słowami lub kombinacje elementów znaczeniowych, które nie mogą być zawarte w jednym słowie. Choć tezy takie mają charakter ogólny, niejednokrotnie nie zostały one zbadane empirycznie w różnorodnych językach, więc nawet jeśli wskazują na ważne ograniczenia, nie wiadomo czy rzeczywiście mogą być traktowane jako uniwersalne zasady. Obecny projekt skupi się na dwóch takich tezach mówiących o granicach znaczeniowych i oceni je w czasownikach dotychczas mało zbadanego języka maniq (członku rodziny austroazjatyckiej, używanym w Tajlandii przez trzystuosobową społeczność zbieraczy-łowców), który posiada rzadki profil pod kątem kodowania znaczeń.

Cechą wyjątkową języka maniq jest to, że często występują w nim czasowniki o szczegółowym znaczeniu, nawet w codziennych kontekstach. Na przykład w obszarze czasowników jedzenia w języku maniq jest pięć szczegółowych czasowników wyrażających różne rodzaje czynności jedzenia (*hãw* „jeść miękkie rzeczy, głównie przeżuwać”, *kap* „jeść twarde rzeczy wymagające gryzienia”, *lik* „jeść, od razu połykając”, *paŋ* „jeść, wypluwając twarde elementy” i *hop* „jeść płynne pokarmy”), a nie ma ogólnego czasownika o znaczeniu „jeść”. W związku z tym użytkownicy maniq zmuszeni są wybrać któryś ze szczegółowych czasowników za każdym razem, gdy chcą odnieść się do czynności jedzenia. To samo można powiedzieć o wielu innych domenach w maniq. Szczegółowość znaczeń czasowników na podstawowym poziomie kontrastu to norma w tym języku i charakteryzuje także np. czasowniki noszenia, poruszania się, umieszczania, percepcji i wielu innych. Co istotne w kontekście obecnego projektu, wśród czasowników w maniq są również takie, które posiadają znaczenia niespodziewane z punktu widzenia dotychczasowej literatury, dając podstawy do kwestionowania wcześniejszych generalizacji o granicach znaczeniowych. Na przykład, wbrew często powtarzanemu twierdzeniu, że rozwinięte słownictwo opisujące różne rodzaje zapachów nie jest możliwe w żadnym języku, maniq ma kilkanaście czasowników odnoszących się właśnie do zapachów. Taki profil języka sprawia, że stanowi on doskonałe pole do weryfikacji powyżej wspomnianych twierdzeń o ogólnych granicach znaczeniowych.

Pierwsza teza o domniemanej granicy znaczeniowej, którą zajmie się projekt jest związana z niewysławialnością pewnych aspektów wyglądu ludzkiej twarzy. Badania sugerują, że ludzie mają trudność z opisem szczegółów wyglądu twarzy, zwłaszcza tak, żeby ktoś inny mógł rozpoznać opisywaną osobę. Nie wiemy jednak, jak użytkownicy różnych języków radzą sobie z tym wyzwaniem i czy ich języki różnią się pod względem bogactwa i szczegółowości słownictwa wyglądu twarzy. Projekt zajmie się tą luką w naszej wiedzy i zbada jak trudne jest opisywanie twarzy w języku maniq, porównując go do języka polskiego jako reprezentanta rodziny języków indoeuropejskich. W badaniu zostaną ujęte różne aspekty twarzy—niezmiennie cechy twarzy oraz gesty twarzy—jako że te dwa elementy są inaczej przetwarzane przez system nerwowy i mogą różnić się pod kątem językowym. Wyniki poszerzą naszą wiedzę o tym dotychczas nieodkrytym obszarze w międzyjęzykowych badaniach znaczenia i rzucają nowe światło na temat trudności w werbalizacji cech twarzy.

Druga teza, którą zajmie się projekt mówi, że znaczenia czasowników są ograniczone uniwersalną zasadą „Komplementarności Sposobu i Rezultatu”, według której pojedynczy czasownik może wyrażać albo sposób (np. *szorować*, *gramolić się*), albo rezultat (np. *złamać*, *zejść*), a czasowniki wyrażające oba te elementy równocześnie są niemożliwe. Mimo że ograniczenie to zostało zaproponowane dla wszystkich języków świata, jak dotychczas większość badań w tym zakresie skupiła się na angielskim, a zaskakująco mało badań dotyczyło języków poza rodziną indoeuropejską. Projekt zatem skoncentruje się na języku maniq i zbada tę tezę w szeroko debatowanym obszarze czasowników typu *wspinać się*, po raz pierwszy sprawdzając jej zasadność w języku bogatym w szczegółowe czasowniki wspinania i w kulturze, gdzie wspinanie to powszechna, codzienna czynność. Spodziewa się, że wyniki ujawnią dotychczas nieopisane wzorce znaczenia czasowników wspinania, rzucając nowe światło na zasadę komplementarności i szersze zagadnienie granic znaczeniowych w czasownikach ruchu.

Wspólnie, badania z obu części projektu przyczynią się do odpowiedzi na pytanie czy proponowane granice znaczenia są prawdziwymi granicami ludzkiego języka czy raczej sygnalizują pewne elastyczne ograniczenia, które w odpowiednich warunkach językowych i kulturowych mogą być przełamane. Wyniki pomogą poszerzyć naszą wiedzę na temat obu obszarów znaczeniowych o mało zbadany typ języka i rzucają nowe światło na zagadnienie znaczenia czasowników w języku.